

postavimo se okostenelosti po robu

V JAVNO RAZPRAVO JE PRISEL KONCEPT O FORMIRANJU SKUPNOSTI STUDENTOV SLOVENIJE. SEDANJA ORGANIZACIJSKA OBLIKA ZSJ JE ZASTARELA IN NEUSTREZNA. NADALJNJE DELO STUDENTOV MORA BITI DEMOKRATIČNO IN AKTIVNO, ZAJETI PA MORA SLEHERNEGA STUDENTA, KI BO LAHKO SVOBODNO UVELJAVLJAL SVOJA STALISCA.

Gotovo je, da Zveza študentov Jugoslavije s svojo okostenelo strukturo ne zadovoljuje namena svojega obstoja. Glavne hibe sedanje oblike ZSJ so predvsem v tem, da zavirajo aktivnost in odločanje širokega kroga študentov na podlagi svojih mnenj, hotenj in načrtov. Funkcionarji, bodisi v temeljnih organizacijah bodisi oni iz centralnega odbora ZSJ, s svojo izvolitvijo se diferencirajo od študentov, ki tako ne morejo uveljaviti ali skušati uveljaviti svojega mišljenja, čeprav je teoretično to sicer mogoče. Med drugim prihaja ZSJ v nasprotja s težnjami študentov v posameznih republikah. Ne smemo namreč pozabiti, da imajo študentje v vsaki republici svoje specifične pogoje dela in življenja, ki se jim ZSJ kot enotna organizacija ne more prilagoditi.

Študentje v Srbiji in BiH so sicer izkoristili statutarno pravico, po kateri lahko ustanové republiško konferenco Zveze študentov, in sedaj imajo praktično svojo republiško zvezo, ki pa je seveda podrejena statutu ZSJ in stvari v republici ne spremeni bistveno.

Predvsem prav zaradi te okostenelosti in zastarelosti ZSJ je nastala v SR Sloveniji težnja po formiranju svoje študentske skupnosti, ki ne bi imela pečata tradicionalne organizacije, bila pa bi seveda integralni del ZSJ. Pri tem seveda ne gre za nikakršne razbijalske ali celo šovinistične težnje,

Katedra

MARIROR
LETNIK IX.
ŠT. 2
14. 10. 1968

kot skuša to prikazati ZSJ. Formiranje skupnosti (poudarjam skupnosti in ne zveze) študentov Slovenije narokuje predvsem potreba po vzpostavitvi enotnosti študentov Slovenije, ki doslej niso dovolj sodelovali in težnja po enotnem nastopanju v republici in prezentiranju svojih zahtev v federaciji. Le-to bo zagotovilo uveljavitev stališč študentov Slovenije.

To potrebo so še bolj potrdili junijski študentski nemiri, ki so bili spontan odpor proti formalizmu in dogmatičnosti. Vendar pa tak odpor ne more biti uspešen, če ni organiziran. Koncept nove skupnosti študentov Slovenije je prišel pretekli teden v javno razpravo med študente v Sloveniji, ki bodo na podlagi razprav in borbe mnenj odločili, ali ga sprejmejo v tej obliki ali ga spremene, dopolnijo, ali pa sestavijo popolnoma novega. Skratka, koncept ni vsifjen in od mnenj večine aktivnih študentov je odvisna njegova usoda. Študentje se lahko odločijo za nekaj povsem drugega, saj ga lahko primerjamo s sobo, v katero komaj lahko namestimo pohištvo.

Struktura in organizacija ZSJ, kot sem že omenil, je zastarela in nefunkcionalna in zavira iniciativnost ter aktivnost študentov. Le-ta je zagotovljena z izvedbo programa koncepta. Ne gre za spremembo strukture študentske organiziranosti, temveč tudi za nova izhodišča in kvalitetne skoke. Poudarjena je težnja in potreba po demokratičnosti dela, kjer naj ima vsak študent možnost izraziti svoje mnenje, na podlagi borbe le-teh pa naj zmaga tisto, kar bo sprejela večina aktivnih študentov, četudi je aktivni del manjši od pasivnega. To se pravi, da lahko svoja stališča uveljavljajo le aktivni študentje. Aktivni naj ne bodo le funkcionarji, ampak vsi študentje, če ne drugače, vsaj kot budni spremljevalci dela funkcionarjev. Posameznik, ki ne uveljavi svojih mnenj, se pravi, če ni zanj večina študentov, naj odstopi. Vse delo pa mora biti popolnoma javno. Koncept naj ne bi bil sam sebi namen. Uspeh bo zagotovljen le ob veliki angažiranosti študentov in njihovem kritičnem odnosu, borbi proti oportunističnosti in lagodnosti brez predsodkov do dogajanj.

Namen koncepta je, da tvori osnovo najvišji diskusiji, ki bo izoblikovala takšno skupnost, ki bo odsev gledanj vseh v razpravah sodelujočih študentov. Sprejeta načela je treba nujno izvajati. Skupnost študentov Slovenije kot organizirana skupnost študentov bi naj delala na načelih samouprave in javnosti dela. Prav to naj omogoči študentom uveljavljanje svojih interesov in želja. Skupnost študentov bi imela tudi svoj akcijskopolični program, ki nastopa kot enakopraven partner do vseh organizacij in forumov v naši družbi ter uresničuje voljo študentov. Skupnost študentov Slovenije bi delovala izven samoupravnega mehanizma družbe. Zato se študentje v konceptu zavzemajo za svoje predstavnike v samoupravnih organih družbe, kjer nastopajo, in to na podlagi študentskega programa. Koncept prehaja okvire tradicionalnega pojmovanja samouprave in politične strukture ter temelji na funkcionalnosti in učinkovitosti. Študentje bi tvorili s profesorji in člani delovnih kolektivov na fakultetah in visokih ter višjih šolah samoupravno populacijo. V njenem okviru bi imeli študentje polno pravico odločanja in soodločanja.

Predpogoj za uspeh so poštene in sposobni voditelji. Uveljaviti je treba javno nastopanje kandidatov zaradi voljenja le-teh po vesti in zavesti študentov-volivcev. Prevladuje naj princip dela na širokih diskusijah in javnem oblikovanju in zastopanju stališč. Osnovne oblike tovrstne dejavnosti bi naj bili javni razgovori, zbori študentov, množične konzultacije itn.

Skupnost ne sme biti toga in se mora prilagajati zahtevam in danim pogojem, biti mora dialektična.

O organizacijski shemi tu ne bi govoril, ker se lahko z njo študentje do potankosti seznanijo v konceptu, ki je v javni razpravi. Zagotavlja pa uresničevanje ideje in programa, ki bi naj bilo vodilo novi skupnosti študentov Slovenije.

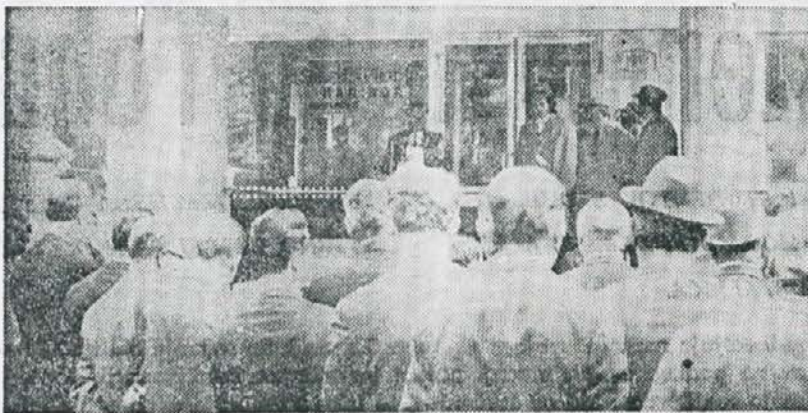

Foto B. Cerin

Brez fanfar in brez Silenzia (kakor je bilo prvotno zamišljeno) so v začetku oktobra otvorili novi stolpič študentskega doma, ki so ga bili mariborski študentje prepotrebni. Večina študentov je namreč morala do pred kratkim odštevati precejšnje vsote za privatne sobe. Z otvoritvijo tega novega stolpiča je bilo rešeno vprašanje stanovanj za 118 študentk in 100 študentov. Tako je z letošnjim letom na razpolago skupno s starim stolpičem študentskega doma 406 ležišč, kar pa pomeni 1 ležišče na vsakega četrtega redno vpisanega študenta. Mesečna stanarina za študente v domu je samo 75 din, ostalo pa krije subvencija združenja in lastna dejavnost doma. Studentje, ki stanujejo v študentskem domu, so zadovoljni tudi z ureditvijo okolja.

še enkrat zadeva stadion

V mariborskem dnevniku Večer je pred kratkim potekala javna razprava o delu in poslovanju zavoda Stadion, mariborske ustanove za vzdrževanje in upravljanje športnih objektov in naprav.

Za tiste, ki razprave niso zasledovali, na kratko: Kritiki (štirje pisarji ter uprava in igralci K. D. Maribor 66) so naslovili v kritičnih sestavih več pripomb na račun poslovanja in dela zavoda. Kritike so bile upravičene, ker je bilo toliko napak in nepravilnosti, da ni bilo več mogoče molčati. Zavodu so očitali predvsem neustrezno poslovanje, ki spravlja v zagate amaterska športna društva. Bilo je tudi nekaj očitkov na račun slabega vzdrževanja in izkoriščanja objektov in na koncu — molk. Zavodu se namreč ni zdelo vredno odgovoriti omenjenim piscem in sporočiti javnosti svoje stališče.

Slednjič je le prišel odgovor direktorja zavoda Stadion Franja Orla, ki pa sploh ni bil odgovor. V njem se je Orel (ne)spretno izognil odgovorom na javno postavljena vprašanja in terjal, češ naj pridejo kritiki k njemu ter se prepričajo, kako postuje. V odgovoru na odgovor je novinar Večera O. Klipšter zahteval še enkrat, naj se zavod Stadion konkretno izjasni pred javnostjo, vendar do tega ni prišlo, ker je bila javna razprava žal prej že končana. Mi pa menimo, da je treba vztrajati pri zahtevi po odgovoru. Uprava Stadion in njen direktor so dolžni dati precizen odgovor in svoja stališča na pisanje v Večeru, da bomo vedeli, kako opravlja z družbenim premoženjem in kako koristi telesni vzgoji ter rekreaciji občanov. K a t e d r a — ponuja zavodu svoj prostor za to.

B. Z.

popravki

V prvi številki se nam je med tiskanjem vrnilo nekaj meljebnih napak, od katerih nekatere močno spreminjajo smisel sestavkov.

Stran 1. V sestavku Za načelo pluralizma je podpisana O. Č. Sestavek je plod diskusije v uredništvu, napisal pa ga je Drago Jančar.

V tretji vrstici istega sestavka piše »...na dane stvarnosti...« namesto »...dane stvarnosti...«

Stran 5—6. V pripisu k sestavku V znamenju trikotnika piše v osmi vrstici »...in podobne umetnosti...« namesto »...in podobne neumnosti...«

Stran 8. H karikaturni v desnem zgornjem kotu bi morali pripisati, da je povzeta po Paradoksu.

4. stran priloge. V naslovu sestavka »...Neophodni napotki...« namesto omenjenega »...Neobhodni napotki...«

Aforizem Dušana Kirna je bil pomotoma objavljen dvakrat. Enkrat s podpisom Dušan Kirn, kar je pravilno, drugič pa s podpisom Dušan Kiru.

Bralcem se opravičujemo.

Uredništvo

katedra

IZDAJA ODBOR ZS MVZ LIST MARIBORSKIH ŠTUDENTOV

KATEDRO UREJA UREDNIŠKI ODBOR:

OLGA CERIN, DRAGO JANČAR, IVO RUDOLF,

BRACO ZAVRNIK, JANEZ GUJT, BOGO CERIN (FOTOREPORTER)

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO JANČAR

TEHNIČNI UREDNIK: MARJAN ZMAVC

SEKRETAR: ERVIN HARTMAN

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: ŠTUDENTSKI DOM, OB PARKU 5 — TEL. 22004 —

CENA IZVODA 50 PAR (LETNA NAROČNINA 10 ND, ZA USTANOVE

IN PODJETJA 15 ND) — ŽIRO RAČUN 518-678-518

NENAROČENIH SLIK IN ROKOPISOV NE VRAČAMO.

skozi pe riskop

Pravijo, da je med mariborskimi študenti nacionalizem (v zdravem pomenu besede) močno prisoten. Kljub temu pa se jih je slovenskega tabora v Ljutomeru udeležilo le nekaj deset. Saj ne gre, da bi pripadnost in privrženost svojemu narodu in svoji kulturni in politični zgodovini kazali skozi množične manifestacije. Kadar pa gre za stvar, kot je 100-letnica PRVEGA slovenskega tabora, pa bi le bilo dobro dokazati, da smo tu.

Na višji ekonomsko-komercialni šoli so predavalnice prenapolnjene. Dolgo so se nekateri trudili, da bi problem nekako rešili. Končno so se zedinili: na nekaterih predavanjih so ločili študente po spolih. Res salomonska rešitev, kaj?

KUD Študent je začel z delom! Prvič so nastopili na Veseli jeseni, žal s starim programom. Pričakujemo, da bodo plesalci vendarle že začeli plesati in peti peti. Samo zares!

Ob »aferi« zadrage študentov in dijakov Maribor (tej zadevi lahko mimno rečemo afera, saj presegajo že vse okvire navadnih sporov) se je njen upravnik oglašil pri podjetju Pletilstvo Zora glede nekih neporavnanih računov do zadrage. To priložnost je direktor Pletilstva Zora izkoristil ter je upravnik zadrage prav samovšečno in nevljudno nadrl, češ naj se raje briga za zadeve znotraj same zadrage, da je ne bodo vlačili po feljtonu Radia Maribor.

Na razširjeni seji predsedstva odbora ZS MVZ je predsednik višje tehniške šole hotel prepričati prisotne, da ta šola ne bi mogla obstajati, če ne bi bilo istrskega in varaždinskega področja, oz. če ne bi bilo študentov iz drugih republik. Na nas bilo potrebno dolgo prepričevati!

V starem študentskem domu delajo »s polno paro«, saj pripravljajo:

1. Elaborat za obiske (tudi ponoči?).
  2. Živo se zavzemajo, da bi študentje drugega letnika in absolventi po nekem privilegiranem ključu imeli pravico avtomatičnega prehoda iz starega doma v novega.
- Aktivnost pa taka!

Ob otvoritvi študentskega doma smo študentje dobili bife. Promet je sedaj še nizek, vendar se nismo prav nič začudili, ko smo zvedeli, da je že po treh dneh zmanjkalo vseh žganih alkoholnih pijač. Zato obveščamo vse, da ima bife vedno na zalogi dovolj mleka. Torej mleko je vir zdravja!

Katedri in zadrugi študentov so nove prostore dodelili globoko pod zemljo (iz previdnosti?) v novem študentskem domu. »Gradbeni strokovnjaki« pa nam napovedujejo, da bivanje tukaj (pod zemljo) ne bo nič kaj prijetno. Bajne nas bo ob prvem nalivu kar odplavilo.

Predsednik študentske zveze na višji tehniški šoli in predsednik komisije za družbena vprašanja

sta nam zaupno povedala, da je bila prva akcija, ki so jo izvedli ob prevzemu oblasti ta, da so kupili nekaj polnih steklenic in uredili vse ostalo za reprezentančne obiske (kava itn.). Pravijo, da so to namenska sredstva za rekreacijo študentov.

Izobraževalna skupnost SRS se je dokončno odločila, da študentom iz drugih republik ne bo več dajala kreditov. Razlogi so nam znani in menimo, da so popolnoma upravičeni. Toliko teže je zavoljo tega razumeti, ker v Mariboru nekateri študenti iz Hrvaške vztrajno zahtevajo, da jim Izobraževalna skupnost Slovenije omogoči študij v Mariboru. Predlagamo solucijo: hrvaški študentje v Mariboru se naj dogovorijo o subvencijah s pristojnimi organi v SRH. Naj bodo tam tako odločni, kakor znajo biti odločni v postavljanju zahtev zvezi študentov in slovenski vladi.

Predsedstvo ZS MVZ se je na svoji zadnji seji strinjalo s predlogom uredniškega odbora Katedre: Posamezne urednike lahko postavlja in odstavlja predsedstvo zveze študentov mariborskih visokošolskih zavodov samo v soglasju z uredniškim odborom Katedre.

Na eni izmed sej je predsednik odbora ZS MVZ bil prepričan, da je dal zelo tehtno izjavo, ko je rekel: »Pojmovno sem sicer za to, da se upravnik odstavi...« Kaj je to pojmovno?!

ново, moderno in priljubljeno

V sredo, 2. 10. 1968, sem ob 17.30 prisluhnil oddaji Radia Maribor Novo, moderno in priljubljeno z namenom, da bom slišal nove, če ne nove, pa vsaj moderne ali pa mogoče zanimive popevke. Milo povedano pa sem bil presenečen ob izboru in kvaliteti popevk. Nasploh pa je izvenela oddaja kot reklamna oddaja najslabše kvalitete, ki reklamira slabo založene trgovine z gramofonskimi ploščami.

Pa kar konkretno pogledimo, katere so bile predvajane popevke. Najbolj častitljivo starost (skoraj muzejsko) je imela popevka Romeo in Julija, sedaj v izvedbi Radmile Mikič, ki je bila »veliki« hit nemške industrije popevk že lansko pomlad. Ta popevka ni nova (ali mogoče je in za koga?) moderna??, nedvomno pa je zanimiva kot primerek glasbene nekvalitete iz leta 1967. Malo mlajši sta bili popevki Louisa Armstronga, ki se je na TOP 30 NME pojavila že 14. februarja tega leta in popevka ansambla Four Tops (13. marca 1968).

Celotna oddaja je bila sestavljena iz starih in nezanimivih popevk, ki mlade poslušalce (saj upam, da je ta oddaja namenjena njim, če ni, bi me zanimalo, komu pa je) zagotovo ne bo privabila. Kaj je v tej oddaji novega, kaj modernega in kaj priljubljenega?

B. Cerin

beseda dve o vesti in zavesti novinarjev radia maribor

Radio Maribor je v svoji oddaji Mariborski feljton objavil sramotilni pamflet uperjen zoper Olgo Čeričevo in Rika Vračka, ki vodita zadrugo študentov in dijakov. »Članek« je v dolini šentflorjanski povzročil pravo poplavo obsodb in obrekovanj. Gotovo nam ne gre za to, da bi tudi sami pristajali na tak nivo, saj uredništvo Katedre ne verjame v možnost zaplobniškega politikanstva in mešetarsjenja, ker mu je tak način reševanja takšnih ali drugačnih problemov tuj in samemu nevaren. Kljub temu pa mislija, da nana bo uredniški odbor omogočil polemike na takšnem nivoju, kajti le tako je mogoče nekatere stvari osvetliti in jih prikazati takšne, kakršne v resnici so. Ze iz odgovora zadruga študentov Radia Maribor je razvidno, kako je Darko Pašek, ki je bil akter sramotilnega pamfleta, razčlovečil samega sebe, pristal na zasebni nivo in vse pisanje podredil svojim zasebnim, mešetarskim ambicijam. Ponovno poudarjava, da nimava nikakršnega namena koga sramotiti in razčlovečevati, kakor je to počeli pisec članka v feljtonu. Primorana pa sva opozoriti na »moralne kvalitete« tistega, ki tako domišljavo in enostransko in iz nekakšnega vzvišenega piedestala razglasa naju za kriminalca.

Bivši glavni in odgovorni urednik študentskega lista Katedra je v času svojega urednikovanja prejel blizu 600/600 starih dinarjev za delo, ki ga pravzaprav sploh ni opravljal, kar lahko potrdijo člani bivšega uredniškega odbora. Kako je mogoče, da je tovariš Pašek, ki se sedaj tako trka na prsi in grozi odboru zveze študentov, da bo stvari sam uredil

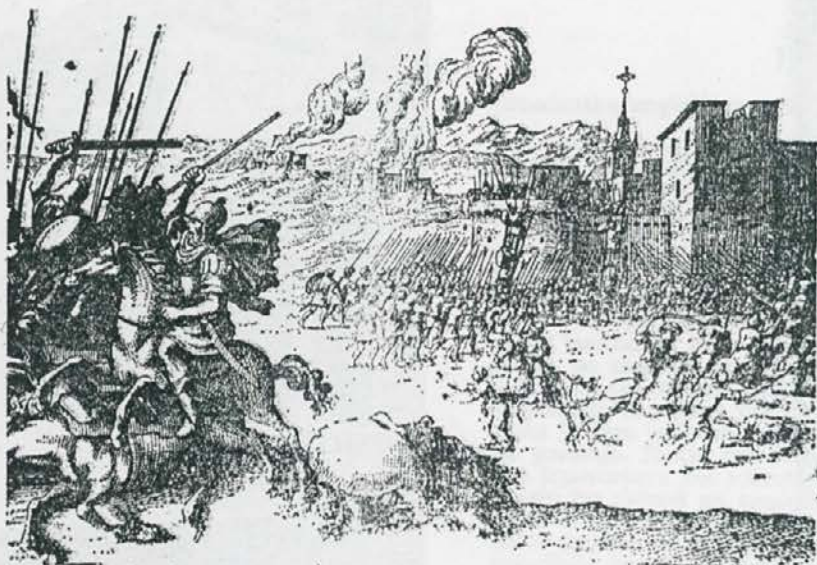
(če jih ne bodo oni), mirno in brez vsakega sramu hodil vsak mesec po honorar?! Kot najhujši očitek uredniku študentskega lista pa naj poveva (ali povemo), da je članke, ki so bili »nevarni« za njegovo uredništvo in novinarsko eksistenco, nosil, brez pristanka uredništva, na vpogled raznim možem, ki so angažirani v družbenem življenju.

Samo toliko o »moralnih kvalitetah« tistega, ki ve, kaj je prav in kaj ne, ki je objektivni, ki mu gre le za pravičnost in poštenje ... - Obsojaja tudi uredništvo Radia Maribor, ki so v nasprotju z vsemi načeli poštenega pisanja svoje bralce napačno in enostransko informirali. Zahtevamo, da se avtor članka ali Radio Maribor kot institucija na kakršenkoli način opraviči in javnosti prikaže stvari takšne, kot so v resnici.

Olga Čerič
Riko Vračko

izjava zadruga študentov in dijakov

V nedeljo smo lahko v Radia Maribor slišali članek z naslovom Koga naj prevetri ali odpilne študentski veter. Člani vodstva zadruga študentov in dijakov smo bili v tem članku grobo žaljeni in sramoteni. Evidentno je, da je sestavek (bolje bi ga bilo imenovati sramotilni pamflet) napisan tendenciozno in neobjektivno. Najprej naj povemo, da je bil zapisnik Službe družbenega knjigovodstva dan samo v interno obravnavo študentski zadrugi, ki je imela pravico in dolžnost nanj sestaviti

tudi ugovor. Na podlagi teh dveh dokumentov bo izdana odločba, s pomočjo katere bi bilo resnično mogoče ugotavljati nepravilno poslovanje v zadrugi: Torej:

1. Novinar Radia Maribor Darko Pašek in bivši glavni in odgovorni urednik Katedre je vedel, da je zapisnik bil dan samo v interno obravnavo zadrugi.

2. Na seji predsedstva zveze študentov mariborskih visokošolskih zavodov je mogel slišati večkrat ponavljano misel, da na podlagi tega zapisnika ni mogoče delati nikakršnih sklepov, še manj pa obsodb, ker sam zapisnik ni nikakršen dokončni dokument.

3. Vedel je, da k zapisniku obstaja ugovor, pa ga v članku niti ni omenil, kaj šele, da bi ga upošteval.

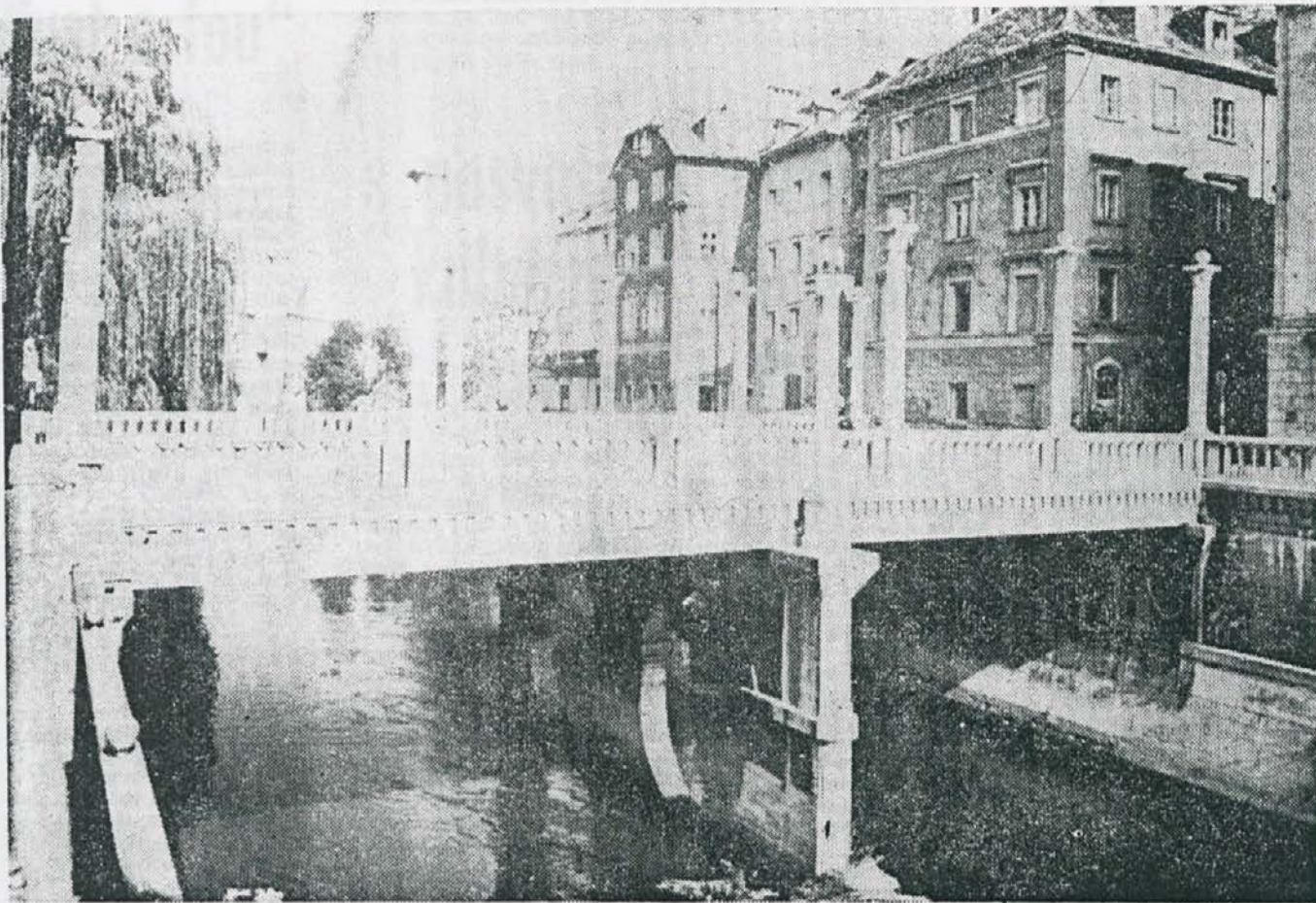
4. Iz zapisnika je pisec članka izbiral mesta, kjer SDK člane zadruga, najbolj pa tajnico Olgo Čeričevo in upravnika Rika Vračka, v nasprotju z vsemi obstoječimi zakoni, še posebej pa v nasprotju s 1. čl. II. odst. zakona o SDK in z 9. čl. cit. zakona, krivično bremenil in obtožuje.

5. Glede posojil in drugih »nepravilnosti«, ki jih pisec pripisuje zadrugi ali raje posameznim osebam, moramo reči, da so bila vsa ugotovljena le na podlagi razpoložljive dokumentacije, tako da niti SDK niti kdorkoli drug nima pravice obtoževati zadruga ali omenjenih uslužbencev. Ni v našem interesu niti v interesu javnosti, da bi pojasnjevali posamezne številke, ki jih je avtor članka tako zveličavno razkazoval, ne da bi imel (ali hotel imeti) najmanjši pregled nad poslovanjem zadruga. Vsa dokumentacija bo objavljena v tretji številki študentskega lista Katedra, tako da bodo lahko vsi, ki imajo resničen interes spoznati dejansko stanje in si ustvariti realno sliko, to napravili na podlagi razpoložljive, resnične in dokončne dokumentacije. Ugotoviti in dokazati moremo le, da je bil sestavek tendenciozen, neobjektiven, krivičen in žaljiv. Zavaljo tega bodo posamezni uslužbenci zadruga študentov vložili zoper pisca sestavka tožbo, zoper Radio Maribor pa zadruga študentov in dijakov kot institucija pa odškodninski zahtevek.

Prosimo, da gornje objavite v vaši oddaji »Mariborski feljton«.

Zadruga študentov in dijakov
Riko Vračko — upravnik
Olga Čerič — tajnica
Romana Perner — računovodkinja

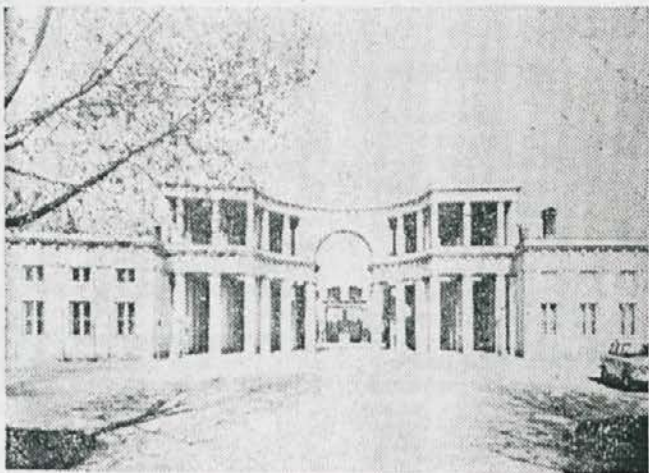

plečnikova retrospektivna razstava v mariboru

Ob tretjem kongresu arhitektov Jugoslavije je pripravila razstavo in izdala zvezek skic in portretov Zveza arhitektov Slovenije in Narodna galerija v Ljubljani. Ob sodelovanju mariborskih arhitektov je Galeriji uspelo prenesti razstavo k nam. Razstavljenih je bilo več posnetkov Plečnikovih zgradb v Ljubljani, Pragi, na Dunaju in drugod, ter lepo število skic, ošnutkov in načrtov ter izdelkov umetne obrti iz njegove zapuščine. Mi v Mariboru nekoliko težje dojemamo njegove stvaritve, saj ne živimo v senci njegovih stavb. Najbliže nam je prelepa cerkev Bogojina v Prekmurju. Plečnikovo delo je dalo pečat dobremu delu arhitekture v Ljubljani, pa naj gre za njegove zgradbe, prezidave in rekonstrukcije pod njegovim nadzorstvom, ustvaritve posebnega vzdušja v okolju ali pa s smiselno povezavo prej manj izrazitih stavbenih delov.

Vzgojil je celo vrsto sodobnih slovenskih arhitektov. Na otvoritvi nam je eden izmed učencev predočil moč njegove osebnosti in vpliva. Medtem ko so mnogi njegovi sodobniki često menjavali stil, je ostal vedno zvest samemu sebi, trdno prepričan o pravilnosti svojega dela. Doba, v kateri je ustvarjal, predstavlja prehod iz prejšnjega časččenja zgodovinskih stilov k moderni. Stavba

ni več le iluzija, monumentalnost se ne postavlja več na prvo mesto, pojavlja se strukturalizem, ki je prav danes tako aktualen. Če delaš z marmorjem, delaj to tako, kot marmor dopušča, s kamnom kamnu primerno, ter z betonom po svojstvu, ki ga zahteva sam material. Citiram samega Plečnika: »Jaz verujem v železobetone: za kar je dober, to je za utilitarne arhitekture.« Seveda ne moremo reči, da njegove stavbe niso monumentalne, pomislimo samo na poslopje študijske knjižnice v Ljubljani, toda ta monumentalnost je prišla sama po sebi, zaradi posiljevalskega naprežanja arhitekta. V tisti dobi je obstajala močna skupina ljudi njegovega mišljenja. V teh tokovih se je zelo uveljavil in dosegel svetovni sloves. Pri tem je zlasti važno to, da je tradicijo naše kmečke arhitekture prenesel usposobljeno v tokove svetovnega arhitektonskega ustvarjanja. V dobi pred njim, pa tudi med njegovim ustvarjanjem, deloma pa celo danes, so posnemali prejšnje stile, kar je bilo zlagano. Končno ljudje niso več mislili tako kot v gotiki in baroku. Končni proizvod takega dela so razne psevdostvaritve, ki mnogokrat niso daleč od kiča. Zaplotništva se na ta način ni bilo mogoče rešiti. S Plečnikom je naša arhitektura dobila močno osnovo. Tu skozi stavbo pronica mišljenje dobe.

Osnovna zamisel zrelejših Plečnikovih stavb je blizu klasicizma. Izreden smisel za prostor, včasih kar genialno izpeljana linija ter zvestoba in smisel za material so njegove posebne odlike. Na razstavi sem dobil vtis, da morda njegova arhitektura ni zato, da bi nekemu v hipu nekaj razkrila, pač pa s svojo globoko doživetostjo nudi neprestano možnost iskanja in sožitja. Skratka njegovega sveta ni treba toliko gledati kot živeti v njem. Jože Plečnik se je rodil v Ljubljani 23. januarja 1872. Končal je umetnoobratno šolo v Gradcu in umetnostno akademijo na Dunaju, kjer je tudi postavil za tisti čas izredno napredno Zacherjevo hišo. Pozneje je bil nekaj časa profesor v Pragi, nato pa do smrti leta 1957 na tehniški fakulteti v Ljubljani. Bil je dopisni član akademije znanosti in umetnosti v Pragi ter redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. V dvajsetih in tridesetih letih je bil »dvorni« arhitekt praškega gradu.

Končal bi z nekaj mislimi, ki nam jih je zapustil: »Povem vam, da se jaz pri svojem delu strašno mučim; da pa je hkrati to tudi nekaj lepega, ker se človek pri tem očisti.« »Jaz vam ničesar ne bom priporočal, ker ste vi otroci druge dobe, jaz pa sem med onimi, ki izumirajo. Zato delajte, kakor čutite. Vendar je pa moje mnenje, da preveč vsega nikakor ni dobro. In še eno: lepe stvari ostanejo vedno lepe.«

Ivo Rudolf

(Studentka angleščine v Angli)

Kot slovenski, se tudi angleščina likuje od književnega jezika, kot bi angleščina, ki se je jočen Anglež. Najčistejšo angleščino Londona (znano je, da je mo va za s slovničnimi pravilnostmi se v Londonu lahko brez težav prodajalcem časopisov in redni ni po svoji prijaznosti in prave drege vsakomur, ki se je v vidičem po muzeju ali galeriji pa vežem, ki pri kakem vhodu loz z igranjem in petjem prosi lošdona je, tem težje bo tujec un ga govorijo. Nekje pri Peterov dna izgovorjava kot »džust ou Castlu bo naletel na spačes k ščine in yorkshirščine pa tuar delov Anglije ne razumejo. Šeb uporablja besede in besedneve in pomenijo to, s čimer trin »apples'nd pears« (jabolka hr (po stopnicah, na vrhu stopča cejšnje znanje angleščine, tio in hrušh pomisliti na stopn

Posebnost angleškega pogone, glish« — se izraža tudi v temc na primer slovenske slovniče tev pomožnega glagola biti d glagola »to be« v futuru (s), v nem le skrajšano obliko 'llize različne osebe pomenita oem cijo. Istočasno pa v govorupu jezikovne spremembe bodoča spremembam prilagojena sni

Miroslav SLANA:

izgovarjanje

III.

kadar moja punca peče kruh kaj pa to koga briga če imi ampak zakaj

o-o-o-o-o bogpomogaj — zaj v paketu ni srednjeveška slj veš o njej!

no — kaj je v paketu? tečan v paketu sta dva testeninast

moja punca je najprej zgnla potlej je znetla moje lepe dli — SVINJARIJA — pa sva sp idi k vragu TI ubogapokakaa

pofarbanihgnilihbesedtečnle nov ZAKAJ si zažgala pravne svoje niti? zakaj je tvoja osta

ti sploh ne znaš peči kruhae lomim stegno za malico —

zdaj si v paketu samo z es nočem biti na tebi pa se snae v Indiji bi to svinjarijo pojli

jaz pa oblečem BELE hlačk hlačk prekrojil tone po pokli ral že zdavnaj na operacijo

ura je pol šestih in nocoj e poslušali miroslava! pravi dte da bi izgledal čim bolj sveče se oblači čez glavlo kupil pas stom za 9 800 starih dinarjev

pred nastopom je človek nep čevlje ker so mehki in ne sl ni čevlji ki sem jih kupil v ljev pa stiskajo kurja očesaz počutim —

to bi bila prav čedna pesen kvartinah in bi ob koncu pos ampak jaz pišem samo besed piše andrej ki nosi običajni oblači čez glavo —

andreja imam rad ker ne pe

„žust a fou“

Angji)

angleški dialekti bolj ali manj raz-
jezili ali »upper-class English«,
je tjo tujci, imenoval povpre-
angščino govorijo prebivalci
je rano londonski dialekt osno-
vili sločeno angleščino). Tujec
ez tav sporazume s pouličnim
razednic, s policaji (ki so zna-
pravljenosti pomagati iz za-
e v in velemestu izgubil), z vo-
lerij pa tudi z razcapanim re-
odu londonski »underground«
osi moščino. Cim dalje od Lon-
jec rumel, kaj ljudje okoli nje-
Petboroughu ga preseneti ču-
ist fou« (just a few), pri New
čeni kot »hus« (house), škot-
tudi mi Angleži iz drugih pre-
o. Priben problem je slung, ki
edne veze v prenesenem pomenu
r srimajo. Tako na primer ka
ka inruške) pomeni »upstairs«
topiča). Potrebno je torej pre-
e, čločemo s pomočjo jabolk
opria.

govornega jezika »everyday En-
temeni poenostaviti, za pojme
nideže itak enostavno sklanja-
piti. Ki dveh obstoječih oblik
(sh, will) uporabljajo v glav-
ll, zen kadar ti dve obliki za
odčenost, možnost ali obliga-
oru puščajo tudi glas h. Take
odo časoma narekovale nova,
a slučna pravila.

Tatjana Volarič

je črkzlogov- besed

krubi seksualne popadke —
imikotnik samo tri ogle —

zaj si mi poslala paket?
a slaptura — kaj pa ti sploh

nan moja ilegalna zaročenka —
asfa lagca — svin-ja-rijal

egna sebe in se dala v peč
be olke in me pripopala nase
a sepkla in pekla in pekla —
akagdaumazanizobblontno
čna kolonije siromakovciga-
ravbojo rit? zakaj nisi zažgala
ostu surova in razpokana?

hale derem v paket in ji od-

en nogo — haaa? — jaz pa
snam dol — —

ojliza med —
ačk jih je iz konfekcijskih
klic električar sicer pa bi mo-
jo radi kile —

oj ste v gledališču videli in
dato v radiu maribor —
rečno vzamem črn pulover ki
pasem ga pri ZARJI s popu-
jev.

nerozen zato-obujem žametne
slikajo kurjih očes — usnje-
v ULI za 11 000 starih dinar-
sa zato se v njih prav pasje

em bi jo napisal recimo v
ponyl-rimo: a b a b —
ese podobne pesmi pa resno
im zeleni pulover ki se tudi

p —

rad imam trikotnike ker imajo zanesljivo tri ogle —
nimam pa rad salonskih GOSPODOV UMETNIKOV ki
z »nebeškim« kadilom poprajo svoje lastne iztrebke —
rad pijem čisto vino

s posveta o vprašanjih kulturno - političnega koncepta maribora

2. oktobra 1968 je bila konferenca mestne organizacije
ZK, ki je obravnavala nekatera temeljna izhodišča za
oblikovanje dolgoročnega samoupravnega kulturno-poli-
tičnega koncepta Maribora in regije z vidika dejavnosti
ter uveljavljanja delavskega razreda in Zveze komuni-
stov v domeni kulture. Pred tem je komite konference
višjih šol pripravil na podlagi izdelanega gradiva pred-
hodno razpravo. Razgovor je vodil tovariš Stojan Požar.
Na razgovoru se je v glavnem iskristaliziralo dvoje
mnenj. Studenti so voljni delati, pa jim je zaradi po-
manjkanja denarja to marsikdaj onemogočeno. Niti od
njih niti od profesorjev ne smemo pričakovati čudežev,
saj so hudo obremenjeni z lastnim delom.
Profesor VP Vanek Šiftar je razvil široko razpravo po-
ložaja, v kateri je bila osnovna teza, da brez kulturne
osveščenosti delavcev tudi samoupravljanje pride v ne-
mogoč položaj. Kljub temu da je že Lenin popolnoma
jasno definiral vlogo kulture, se nam to vprašanje vleče
v nedogled.

Žal sedaj ne morem izčrpnije poročati niti o delu in
sklepih konference niti o sami razpravi, ker mi manjka
gradiva in ker snov sama zahteva podrobnejšo obdelavo.
(Obširneje bomo o tem pisali v naslednji številki.)

R. J.

franček rudolf

TRETJA PESEM

ura je ob moji žalosti
pokazala rumene zobe
porisane od tobaka
našel sem goro
bila je ljubka gora
ena najmanjših
hotel sem jo odnesti s sabo
da se je ne dotikaš
je rekla mama
pusti jo, kjer je
naj leži tam proti horizontu
in da mi s kazalcem
ne kvariš strehe njene cerkvice
kar se pa tiče dreves
na njih so gnezda

dolgo sem nosil goro
v žepu v šolo in iz šole
nisem ji dal sonca
nisem ji kupal dežja
danes včasih otipam
da je samo kos granita
in pest črne zemlje
bila je čudežna gora
gora romarjev
na horizontu

OSMA PESEM

ne boš vedel
ali je buldog res buldog
žrelo kot žrelo ceste
dlaka deževnega večera
brcanje kratkih nog — utripi srca
samo pismo si hotel skakati samo pismo si hotel skakati
vztrajno

in neumno kot otrok
in z zaprtimi očmi
potem ne boš vedel
se pravi — ne veš več
deklica pelje v rumeni park
buldoga na kratkem jermenu in na potnih žabjih nogah
zakaj se hočeš
zakaj se hočeš
pogovarjati o buldogu

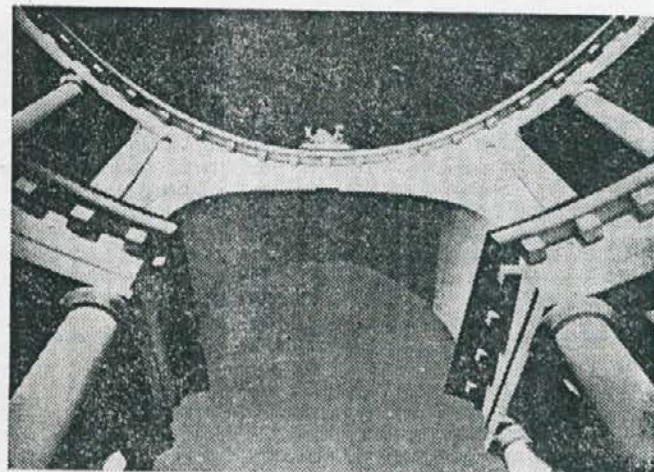
deklica zavija kratki jermen okoli dlani
buldog ti prijazno renči
smrdiš po klobasah se pravi tvoja stegna
deklica reče kako lep dan
in steče
tudi buldog steče previdno a trdo kot reka
deklica in pes
plavi lasje rumeni daa
zeleni lasje zeleni dan

ENAJSTA PESEM

beseda je beseda
tako velika, tako jeklena
samo da ji ne bi verjeli
saj bi nas objela
klešče
ko bi ji rekli veselje
raztegni nas
bi nas raztegnila
ko bi ji rekli žalost
preščipni nas
in takoj bi se iskali po koščkih.
beseda je beseda
tako lepa
da je ne moremo gledati
zrcalo s soncem v sredi
pa zbežimo
pa zgradimo
najprej eno potem drugo
najprej drugo potem tretjo
črko
daleč proč
že stotič
da ji ne bi verjeli
beseda je beseda
tako svinčena
da nam je lahko obleka
kot kaplje dežja ...

SEDEMNAJSTA PESEM

roka na moji rami
roka na tilniku
roka na laseh
stare zgodbe govore te roke
kličejo na plesišče spomina
desetine rok drobnih z velikimi z malimi
prstani
roka se napoti
spreminjanju naproti
ene same roke
in roke se ponove

tisoč rok
kdo ve katero sonce
kateri ptič je pel v gozdu
tisto jutro
je bil mlad je bil utrujen
spreminjanje si priveže
prtiček pod brado
čudno olikano večerja
ne približuj se, roka,
razpadla boš v tisoče
sester
ogledal
razpadla boš v tisoče
vlaklen spomina ...

nemci bodo ostali nemci!?

Pred nekaj dnevi sem obiskal ZRN, za spremembo kot turist, ki bi rad svoj weekend preživel v tuji deželi, na splošno začudenje vseh sopotnikov jugoslovanske narodnosti, potujočih tjakaj na delo. V kupeju sem sedel s skupino Jugoslovancev, ki so z velikimi, podrsanimi kovčki in s potnim listom z delovnim vizumom potovali v neznan.

»Ali doma niste mogli dobiti dela?« sem vprašal več potnikov med razgovorom, ki mu je kraljevala obvezna steklenica pristne domače slivovke, ki se je tudi nemškim turistom zdelo neprimerno boljša od tiste, ki so jo kupili v trgovini ali prodajalnah za spominke.

»V Nemčiji bolje plačujejo, čeprav bi tudi doma lahko dobili delo,« so odgovorili skoraj vsi. V kupe je stopil neki že precej sivolas možak ter pričel v precej polomljeni srbohrvaščini sopotnikom dopovedovati, da bo treba v Münchnu prestopiti na drugi vlak.

»Kdo pa je to?« sem vprašal pozneje. »Priskrbel nam je delo in sedaj je naš vodič.« Izvedel sem, da vsako skupino spremlja nekakšen oskrbnik, ki se seveda ne drenja v prenapoljenih oddelkih II. razreda, ampak se vozi lepo v prvem razredu. »No, bomo videli, kako bo, če nam ne bo ugajalo, se bomo pač vrnili,« so rekli ob slovesu in v gručah krenili za svojim gosposkim oskrbnikom.

Po radiu sem slišal vesti o ustanovitvi Nemške komunistične partije (DKP) in tudi časopisi so prinesli nekaj kratkih vesti o tem dogodku in seveda pristavili, kako bo morala na novo ustanovljena partija delati v mejah bonske zakonitosti.

»To ni nobeno presenečenje,« je rekel neki Nemec, »saj ta partija obstaja že ves čas pod drugim imenom, njen program je bil komunističen, sicer pa v nemškem političnem življenju tako ni pomembna.«

»Kako pa je z Vzhodno Nemčijo?«

»Velika večina prebivalstva je že prepričana, da se tukaj ne da nič več napraviti, to sta dva različna svetova, ki se nikoli več ne bosta mogla združiti.« In vendar je nadvse zanimivo pogledati zemljevid ZRN, ki ga Nemške zvezne železnice velikodušno razkazujejo v vsakem vagonu. Vzhodna Nemčija je opisana kot dežela, ki je pod Sovjetsko okupacijo, za dele, ki so pa po II. svetovni vojni bili priključeni Poljski, pa imajo oznako: »Začasno pod tujo upravo«. Zdi se, da prav ta besedica »začasno«, dela precej preglavic zahodnim kakor najbolj tudi vzhodnim diplomatom. Ni dvoma, da čutiš, če si v Nemčiji, kako je nemški problem še vedno živ in še vedno nevaren za mir v Evropi.

Zadnje čase so začele rasti tudi cene. Bavarci se najbolj pritožujejo čez cene, ki so na Oktoberfestu, in ugotavljajo, da je to iz leta v leto vse dražja zabava, saj je lani stala porcija pečenega piščanca 5 DM, letos pa 7 DM. Sicer pa ugotavljajo, da so pričele cene rasti vsem proizvodom, posebno pa na živilskem trgu. To jih pričenja precej skrbeti, posebno pa tuje delavce, ki ugotavljajo, da si lahko prihranijo vse manj. Nekateri pa ugotavljajo, da Nemci nimajo več tistega delovnega

elana, kot so ga imeli. Trenutna blaginja je lahko kaj nevarna zadeva. Posebna stvar je tombola za pomoč Rdečemu križu. Razstavljeni so dobitki, glavni dobitek je volkswagen, ki jih imajo za ta namen kakšnih deset. Ob ulici prodajajo srečke, na katerih so natisnjeni dobitki, največkrat pa stavek: »Dobili ste nič!« Ker sem zelo želel postati srečni lastnik avtomobila, sem potrošil za te srečke kar pet DM (ena je stala eno DM), vendar sem še naprej ostal zagrižen pešec; ki podpira tako človekoljubno organizacijo, kot je Rdeči križ. Tako nisem imel niti problemov s carino.

Kadar vidiš letala nemškega vojnega letalstva starfighterje, vedno ne hote pomisliš, kdaj se mu bo kaj odlomilo ali prižgalo in vse skupaj strmoglavilo na zemljo, saj to niso mačje solze izgubiti 83 letal brez borbe. Sovjetska zveza in njena agnesija na CSSR je še vedno glavna tema v političnih razgovorih med Nemci, in o Sovjetski armadi govore z neprikritim spoštovanjem, v katerem se delno zrcali tudi strah. »V nekaj urah nas lahko pregazijo,« je splošen komentar.

Često govorijo o avtomatiziranem in brezpogojnem sovjetskem vojačku, pri tem pa seveda pozabljajo na dogodke pred okoli 30 leti. Čutiti je nekaj strahu in kljub četam pakta NATO se ne čutijo preveč varne. Med vožnjo domov mi je neki Grk poskušal dokazovati, da je sedanji grški režim posebna demokracija, ki je jaz, kot državljani SFRJ, nikakor ne morem razumeti.

»Američani se s sedanjim režimom strinjajo in to nam zagotavlja najmanj dvajsetletni obstoj tega režima,« je prepričano izjavil. Dodal je še, da se je veliko boril proti komunistom, na primer tri leta v korejski vojni.

»Tudi mi smo imeli diktatorja,« je rekla Nemka srednjih let, »in moral je propasti. Tudi vaš režim ne bo mogel tako dolgo obstajati.« Res, mentaliteta Nemcev se spreminja, čeprav ne močno, pa vendar je precej oddaljena od tiste pred 30 leti.

Primerjal sem naš »pojsem hitrosti in udobnosti« z nemškimi zveznimi železnicami in priznati moram, da mi je bilo prav nerodno ob pogledu na jugoslovanske vagone, ki so sramežljivo stali na münchenski postaji, po stari navadi neurejeni, posebno sanitarni prostori, z nemogočimi vedri, brez vode in normalno umazani. Vlaki, s katerimi potujejo Jugoslovani in tudi tuji turisti, bi vsekakor lahko bili vsaj delno reprezentančni, saj sem prepričan, da naša industrija železniških vozil izdeluje tudi takšna vozila.

N. SOSTARIC

klub mariborčanov v ljubljani

Foto B. Cerin

Pred kratkime je bila razširjena seja odbora zveze študentov mariborskih višjih šol. Udeležili so se je tudi nekateri politični delavci in predsedniki ZS vseh višjih šol. Govorili so o finančnem poslovanju zadruga študentov in dijakov in o finančnem planu Katedre ter o prehodu lista na štirinajstdnevnik. Vodstvo odbora ZS MVZ je na kratko obrazložilo finančni zapisnik Službe družbenega knjigovodstva. Prisotnim so voditelji pojasnili, da je zadruga študentov in dijakov gospodarska organizacija. Zavoljo tega je treba upoštevati zadržane samoupravne organe in pred njih postaviti probleme zadruga. Vodstvo študentske zadruga je člane predsedstva seznanilo tudi z ugovorom zoper zapisnik Službe družbenega knjigovodstva. Predsedstvo je sprejelo finančni plan Katedre in se dogovarjalo tudi o odnosu med odborom ZS MVZ in uredniškim odborom.

Kot neprizadet opazovalec bi rad zapisal nekaj besed na račun delovanja kluba študentov mariborskega okraja v Ljubljani. Statut zveze študentov daje letem pravico, da v kraju stalnega bivališča ustanovijo pokrajinske klube. Takšni klubi naj bi skrbeli za vsesplošno spoznavanje študentov, dijakov in delavske mladine s problemi sredine, v kateri živijo. Ustvarjali naj bi tudi tesnejšo povezavo med njimi. Sodelovali naj bi v aktivnosti socialistične zveze in zveze mladine v kraju stalnega bivališča. Vse to je zapisano v statutu zveze študentov Jugoslavije, toda očitno ne velja za odbor kluba študentov mariborskega okraja v Ljubljani, ki ima svoje prostore v bližini študentskega naselja. V republiški metropoli študira trenutno več kot 4000 študentov iz Maribora in okolice. Kot bruc sem v preteklem šolskem letu opazil precej pomanjkljivosti v delu odbora tega kluba. Če primerjamo delo našega mariborskega kluba z delom ostalih klubov, ne moremo nafti niti ene pohvalne besede. Klub tujskih ali recimo prekmurskih študentov je organiziral več družabnih in spoznavnih večerov za svoje člane. Zavedam se, da je delo teh klubov, ki imajo neprimerno manj članov kot naš, mnogo lažje. Kljub temu bi bil čas, da bi tudi mi razmislili o uspešnejši obliki klubskega življenja. Pred nami je namreč novo akademsko leto, v katerem bo spet nekaj sto Mariborčanov pričelo novo življenje v drugem mestu. Prav v klubskih prostorih bi bilo mogoče ustvariti vzdušje, da bi vsak našel nekaj domačega, z drugimi besedami, nekaj mariborskega. Upam, da bo kljub vsemu v bodoče nekoliko bolje. Sedaj je klub »pribezališče« skoraj sklenjene skupine ljudi. H počenjajo različne neumnosti (od kvartanja in krokanja dalje). Vodstvo kluba študentov naj bi se vsaj malo zamislilo nad dosedanjim delom, če je to sploh bilo kakšno delo. Najti bi morali trezne predstavnike, ki bi skrbeli za širše interese vseh mariborskih študentov.

Kolikor je v tem primeru vprašanje denar, bi se to vsekakor dalo urediti, bodisi s članarino kot tudi z minimalnimi prispevki mariborskih gospodarskih organizacij. Seveda vse v okviru možnosti! Ne pozabimo na želje vseh tistih mariborskih študentov (teh pa ni malo), ki se zavzemajo in so pripravjeni sodelovati v delu in življenju kluba. Končno pa ne smemo pozabiti namena, zakaj je bil klub ustanovljen. Mnogo je namreč takšnih, ki v prostem času ne vedo kam in pristanejo po navadi v kakšnem gostinskem lokalu ob na videz nedolžnem »litrcu« vina itn.

MITJA REPIČ

mladi komunisti

V četrtek, 3. oktobra, je bilo sprejetih 31 mladincev v Zvezo komunistov. Marsikateri med njimi je pričakoval ta dan nestrpno, ni mogel verjeti, da se bo to res zgodilo. Sekretar komiteja mestne konference ZKS Slavko Soršak je mlade komuniste seznanil s tem, kakšne naloge bodo imeli odsej, ko miso več le člani ZM, ampak tudi člani ZK. Naša organizacija, je dejal tov. Soršak, potrebuje svežega duha in nekaj revolucionarnega, toda zavedati se morate, da niste sprejeti le zato, da bi starostno mejo članov ZK znižali. Naloga mladih komunistov je, da se vključijo v vsakdanje življenje, da delujejo v šoli, na delovnem mestu, doma in v družbi.

Mladina je že dalj časa iskreno zavzeta za odkrito, nekompromisno in pošteno reševanje problemov, ki tarejo našo družbo. Glavni nagib, ki je mlade pripeljal do tega, da so izrazili pripravljenost za vstop v ZK, je bila želja po učinkovitosti in novi ustvarjalni dejavnosti v vsakdanjem okolju, kajti mladi sodijo, da bodo imeli kot člani ZK več možnosti in vpliva za razreševanje raznih perečih vprašanj. To pa predvsem zato, ker je delovanje komunistov organizirano in ni namenjeno zasebnim, temveč skupnim koristim.

Vprašal sem mladince, ki je bil nekaj trenutkov pred tem sprejet v ZK, zakaj se je odločil za ta korak. Preprosto in v nekaj besedah mi je pojasnil, da je to storil zaradi tega, ker je videl tudi v naši socialistični družbi primere izkoriščanja človeka po človeku, zato ker je mamsistično prepričan, zato ker meni, da se bo lažje boril proti vsakemu poskusu obogatitve na račun drugega, na račun žuljavih rok sočloveka. Nikakor pa se za vstop v ZK ni odločil zgolj zaradi tega, ker je 5 članic varšavskega dogovora napadlo CSSR in ker bi zaradi napetega zunanjepolitičnega položaja pretela nevarnost tudi naši deželi. Vendar se tudi to dogaja, kajti mnoge osnovne organizacije ne znajo pojasniti mladim komunistom probleme sodobnega sveta in mladi se zato ali ne vključujejo, ali pa vstopajo v ZK le zaradi patriotizma.

Novosprejete komuniste sta za sprejem predlagala komite mladine Maribor in mladinsko naselje »7 sekretarjev SKOJ« iz Zagreba. Tako je bilo sprejetih v ZK tudi enajst brigadirjev MDB Alfonza Šarha, ki so se na akciji SAVA 68 izkazali pri izgradnji naše socialistične skupnosti.

Igor Zorič

MARIJA ŠVAJNCER, ml.

kaj beremo

Ni še minilo veliko časa od taktat, ko smo TV gledalci lahko spremljali na svojih zaslonih zanimivo in celo nekoliko pretresljivo oddajo o mladih ljudeh, ki so nadarjeni, a nimajo pogojev in možnosti za nadaljevanje šolanja. Oddaja je zapustila v človeku nekaj grenkega, da si moral vzkliniti: »Pa še res je tako!« Pripravila in vodila je je Jovita Podgornikova, nekdanja svetovalka v rubriki Včasih mi je težko na zadnji strani Mladine. Poznali smo jo pod imenom Irena; mnogim mladim obupancem je viliila novo vero v življenje, nova pričakovanja za bodočnost. Tov. Podgornikova nas je 26. IX. 1968 zopet presenetila. V četrtkovni večerni oddaji Kulturne diagonale si je izbrala zanimivo temo Kaj beremo Slovenci. Čeprav je bila oddaja v poznih večernih urah, je bil njen naslov tako obetajoč, da je bilo kar težko oditi od televizorja. Oddaja je bila razdeljena na dva dela. V prvem delu so gostje oddaje — knjižničarji mavajali svoje probleme in nakazovali tudi rešitve, drugi del pa so predstavljala populčna vprašanja običajnih mimoidočih ljudi, ali berejo in kaj berejo. Med obema deloma je bil tolikšen prepad, da je bilo skoraj ironično nasprotje, da je bil gledalec nekoliko šupel. Knjižničarji so zavzeto govorili o premahnem številu knjig, ki si jih letno nakupijo (razumljivo, da je prav denar največja ovira za boljše stanje), o tem, kako so v mnogih primerih prepuščeni sami sebi, kako je treba bralca vzgajati, mu svetovati, da bo znal razlikovati X 100 od X 15 ipd. Torej, vse priznanje tem ljudem, razumljivo so, trudijo se, celo razstave za vzgojo bralcev prirejajo. In vendar so bili odgovori bralcev popolnoma drugačni, nestrpni v svoji odkritosrčnosti, presenetljivi. Knjižničarji so tožili, da ne dobivajo novosti slovenskih pisateljev, prav nihče izmed vprašancev pa ni odgovoril, da bere del sodobnih slovenskih literatur, nihče ni rekel, da bere Mladino. Le meko dekle je sramežljivo dahnilo, da ji sodobni ustvarjalci ne ugajajo. In ugotovitev? Naši ljudje berejo predvsem časopise (na prvem mestu sta Antena in Nedeljnik). Če pa vprašas našega človeka po knjigi, bo dolgo razmišljaj, brskaj po spominih in se nemadoma spomni, da je v šoli slišal za hekega Cankarja in bo zadovoljno kot Disneyev Pluton zalajal, da bere Cankarja. Nikar pa ga ne vprašajte, katera Cankarjeva dela. Pa saj je naš največji pisatelj vedel, kakšni so ljudje. V uvodu Gospe Judit je zapisal, da mu mnogi očitajo, da pohujšuje narod. Kaj narod, saj narod tako ne bere! Ni se motil. Pa vendar le bere... no, X 100, Angeliko, Karla Maysa, NN, tupte... Torej bere!

Resni ljudje se zavzemajo za vzgojo bralca. Ali se ne začne vzgoja pri osebah, ki so zanjo v največji meri dovzetne, se ne začne prav pri kuštravčkih? Zakaj pa je v anketi prav ta nadebudni naraščaj navajal sama nekvadratna dela? Se v navajanjem šolskega čtiva je imel težave. Pogledajmo resnici v obraz. Osnovnošolci tekajo po knjižnicah za obveznimi knjigami, pozno jih dobe v roke, ker jih iščejo tudi drugi, potem jih preberejo površno in pri pisani obnovi pokukajo še v soščlove zvezek. V srednji šoli je k sreči veliko bolje. Dijaki, zreli in mnogi ljudje, morajo prebrati ENO KNJIGO na mesec. Za več gotovo ni časa. Vsi se tega ne store. Živio tista edina knjiga!

Pa ne bodimo črnogledi! Abstraktno človeštvo se res tako vede, a ustavimo se ob konkretnem človeku, ali pa ob konkretni peščici ljudi. Pomislite, kupujejo si knjige! Ne samo Spolnih variant in Ljubezni kot umetnosti in znanosti, kupujejo celo dela Rudija Seliga, Franca Farnstneriča, Nade Gaborovičeve pa Miška Kranjca in Smiljuna Rozmana.

Tudi tujih ustvarjalcev se ne branijo. V svoji zavzetosti nekoliko pretiravajo. Pismonoša jim prinaša celo revije. Nepriporočljive so, ker je njihov papir pregleden za razne drugotne namene. Ti zanesenjaki buljijo v Dialoge, Sodobnost, Probleme, Jezik in slovnstvo... Res je, da je teh ljudi malo, so pa zato glasni in ne dajo se kar tako ugnati v kozji rog.

Je že tako, da pri resničnih umetninah množičnost ni moč. Seveda je vzgoja bralca dobrodošla in hkrati potrebna, nihče pa ne bo smel žalovati, če bomo od desetih mladih ljudi vzgojili samo štiri, pet bralcev, ki bodo znali razlikovati kvaliteto od nekvadratnega. Že to bo velik uspeh. Ob izjavah: »Za branje nimam časa,« si bomo zahtevali usesa. Če pa bomo to storili prepozno, bomo vprašali: »Za lokale imaš čas? Za zabave imaš čas? Za dolgočasenje imaš čas?« Na odgovor ni treba čakati. Vseeno je. »Nikoli, ah nikoli me ne bo spoštovala šolska mladina. Tudi narod, moj mili narod me nikoli ne bo imenoval svojega učitelja.« (Ivan Cankar — Gospa Judit)

Foto B. Cerin

neobvezni predmeti na srednjih šolah

Zraven številnih ur pouka so na srednjih šolah, predvsem na gimnazijah, uvedli neobvezne predmete. Na gimnaziji Tabor so to tečaji tujih jezikov, kajti zanje je veliko zanimanje; prej pa je bila tudi opisna geometrija neobvezna tečaj. Živimo pač v času, ko so »jeziki« potrebni, posebno zaradi turizma in navezovanja poslovnih stikov s tujino. Na gimnaziji Tabor vodi latinski in francoski tečaj prof. Hrastnikova, nemški tečaj po prof. Kaučič. Tečajji se začnejo 1. oktobra in trajajo do konca maja. Se tako dolgočasno latinsko slovnico predava prof. Hrastnikova zanimivo, najraje pa jo poslušamo taktat, ko govori o antiki: o Dedalu in Ikarju, o Afroditi in Hermesu in ko pride do Erosa je za večino tečajnikov konec latinščine in že smo... pri starih Rimljanih in Amoru.

V glavnem odmoru sem v šolski avli ustavila dekle, za katero pravijo, da zna zraven materinega še odlično tuje jezike, saj popravlja včasih celo profesorje v izgovorjavi in verjetno tudi v slovnici. Vertačnik Helena je dijakinja 4. letnika in »slučajno« obiskuje neobvezen tečaj francoskega jezika. Na vprašanje, koliko let obiskuje ta tečaj in zakaj si je izbrala prav francoščino, je odgovorila: »Sem hodim že dru-

go leto. Všeč mi je ta jezik in tu je najugodnejša priložnost, da se ga naučim. Nameravam študirati tuje jezike in držim se načela: več znaš, več veljaš.« Nato je še povedala, da se raje uči tako kot pa pri rednih urah, kajti večina tečajnikov je zelo zavzeta za ta predmet. Ob koncu je še opisala uro v tem tečaju. Podobno je povedala tudi Tone Koren, dijak 4. letnika, ki obiskuje že drugo leto latinski tečaj in pravi, da je dobro znati ta neživi jezik, ker konisti za študij medicine, romanistike in agronomije. »Težko je uskladiti redne učne ure z dodatnimi,« je še dodal. Dijak 2. letnika Slavko Kessler je povedal tudi nekaj o nemškem tečaju. Tudi on ga obiskuje že drugo leto in pravi, da se uči nemščine zaradi veselja in zaradi turizma. S profesorjem je zadovoljen, po-

Pred kratkim je komite ZMS Maribor sklical sestanek vseh predsednikov in sekretarjev aktivov ZM.

Dogovorili so se, da je treba pripraviti redne letne oziroma delovne konference.

Konference v šolah II. stopnje morajo biti končane do 15. oktobra 1968.

Na konferencah aktivov ZM se morajo sprejeti konkretni programi dela organizacije.

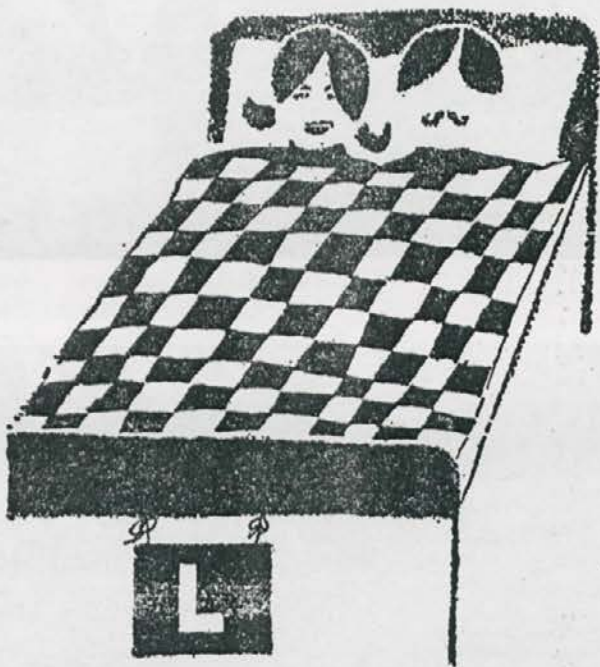
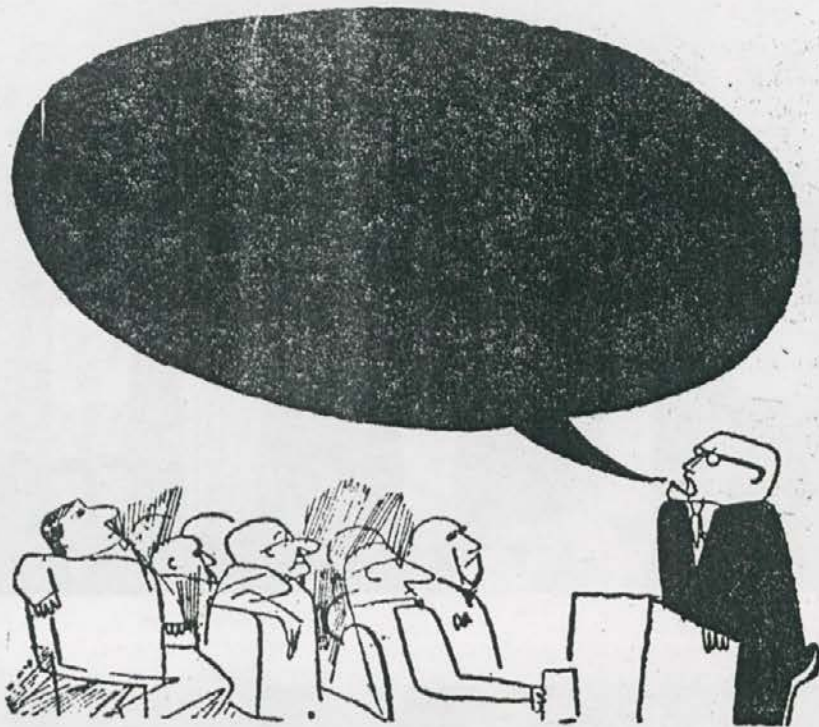
Vsi aktivni ZM volijo člane specializiranih konferenc za svoje področje.

Povedati je treba tudi to, da bodo pri predsedstvu ZM Maribor delovale štiri specializirane konference (konferenca šolskih aktivov ZM, konferenca aktivov ZM gospodarskih organizacij, konferenca aktivov ZM pri krajevnih skupnostih in konferenca specializiranih organizacij), ki bodo stalna delovna telesa.

manjkljivost tega tečaja je le v tem, da imajo srbohrvatske učbenike in morda premalo konverzacije. Na splošno je pomanjkljivost teh tečajev le v tem, da profesor ne predava s pomočjo magnetofona ali plošč, kar bi zagotovo pomagalo pri pravilnejši izgovorjavi.

Nekaj malega sem vam napisala o neobveznih predmetih na gimnaziji Tabor, sodbo, ali so koristni ali pa škodljivi, ker nam jemljejo še ostali delček prostega časa, pa preustim vam.

Zdenka Knežević

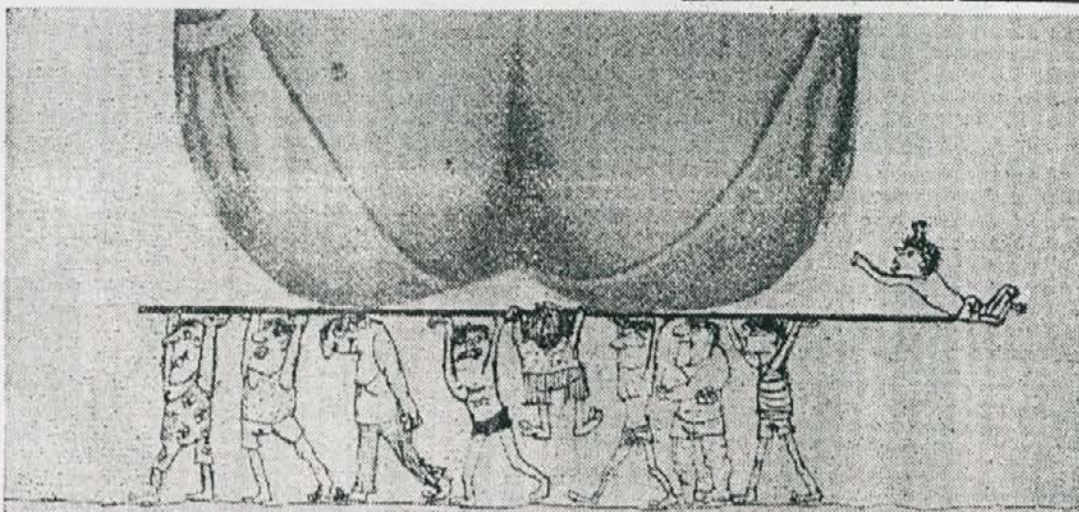
neobrite misli na rešetu

MIROSLAV SLANA:

Koncertne dvorane so prazne, zaradi previsoke vstopnine, gostilne so polne, zaradi prenizkih cen vinu... Sosed odklanja sodobnike zaradi sosedu, direktorja Osemletkarja, ki trdi, da je edino stari dobri Michelangelo pisal »gala« kriminalke. »Direktor ni kriv!« brunda ded. »Lažeš, goljuf!« vpije stara mama. »Moralist« bi spustil pijavko na morbidni jezik vsakomur, ki bi si drznil reči kurbi kurba... Katehet ni kriv, če pa mora učiti otroke, da je bila Magdalena svetnica...

1. luknja
Nekateri nosijo rešeta v možganih, drugi možgane na rešetu — luknje so torej absolutne.
2. luknja
Vzameš inteligenčno protezo na ples, ali jo pušiš v predalu, to ni važno, če pa je važnejša partnerjeva pieteta in njegova višina...
3. luknja
Drugače je, če vzameš namesto volne enako količino železa, tako kot je drugače razpravljati o Kantu z nepismenim...

4. luknja
Reči kurbi izprijenka ali obratno — oboje je po pravopisu dovoljeno. Drugače pa je, če BROADWAYCANKE gledajo na ge igralce v igri »ameriški ple-menski love rock musical«.
5. luknja
Ni vseeno, če prideš na izpit brez kravate in s polno glavo, tako kot ni vseeno, če prideš na izpit s kravato in s prazno glavo v žepu...
6. luknja
Pravi mesar proda 10 kg oslovine za 20 kg teletine. (Primerjava z razstavami nekaterih sodobnikov je zgolj slučajna!)
7. luknja
Kdo še ni videl psihiatra v norišnici! SVOJI K SVOJIM —.
8. luknja
Ali je revolt, če dolgolesec bere Življenje svetnikov, ali je revolt, če terciarka tri dni vpije: yeh-yeh-yeh-yeh...
9. luknja
Ni kultura, če imaš v sobi namesto ogledala stranišče!
10. luknja
Kaj je TOREJ kult+ura? Gledališka blagajna ni kriva. Nogometna blagajna ni kriva. Diploma fakultete ni kultura? Biti kulturen se pravi: ne kradi, nauči se uporabljati družbena sredstva — država si ti! POUK: Prepusti norišnico filozofom, pij hermeliko in telovadi in mirno boš spal in imel dober tek...

dajte nam moške vode

Zadruga študentov in dijakov
Maribor
RAZPISUJE
honorarno delovno mesto

blagajničark

Pogoji:
študentka VEKS, ki pozna
finančno poslovanje.
Prošnji priložite potrdilo o šolanju in
življenjepis.
Prošnjo oddajte do 25. t.m. na
gornji naslov.